

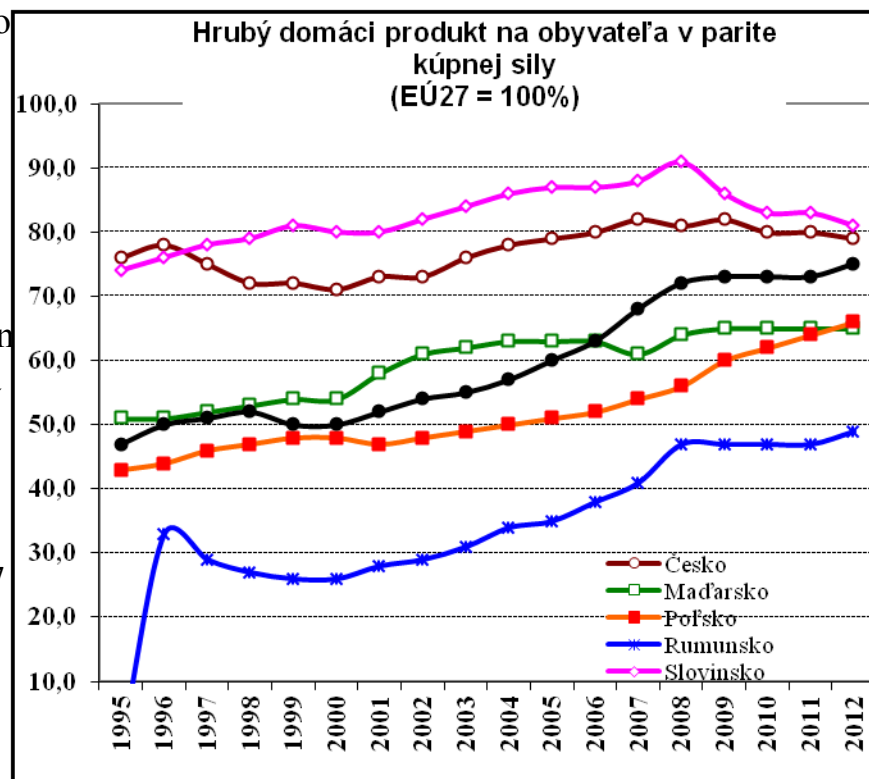
Hlavné zistenia – Audit podnikateľského prostredia

Marián Jusko

Prezentácia na základe expertných analýz vypracovaných s podporou RÚZ v rámci NP CSD

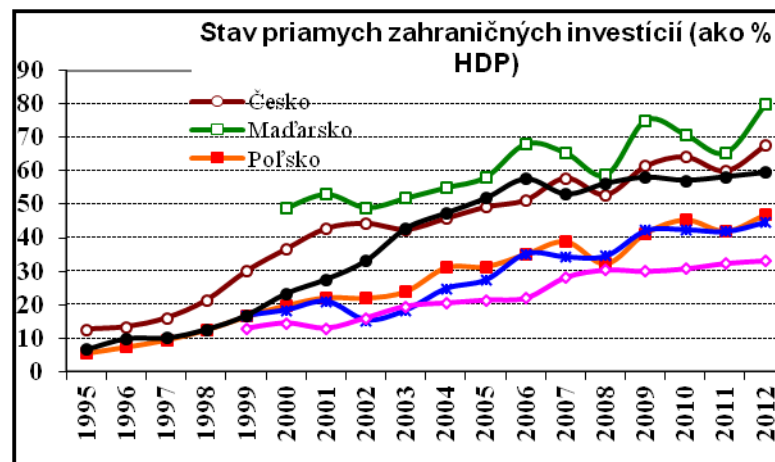
Slovensku sa relatívne darí

- Za dve dekády svojej existencie zaznamenalo Slovensko mimoriadne úspešné obdobie ekonomického rozvoja. Ten bol založený na kombinácii niekoľkých neopakovateľných faktorov, ako bol vstup do EU, príchod veľkých zahraničných investorov, obdobie *boomu* v svetovej ekonomike, či rast z nízkeho základu. Za rozhodujúce považujeme relatívne lacnú, ale kvalifikovanú prac. silu a priaznivé podn. prostredie.
- Slovenský HDP rástol v období 1996-2013 priemernou mierou 4,2% ročne, kým v EÚ27 len 1,7%, v Česku 2,6%, Maďarsku 1,9%, Poľsku 4,1%, Rumunsku 2,5% a Slovinsku 2,8% ročne.

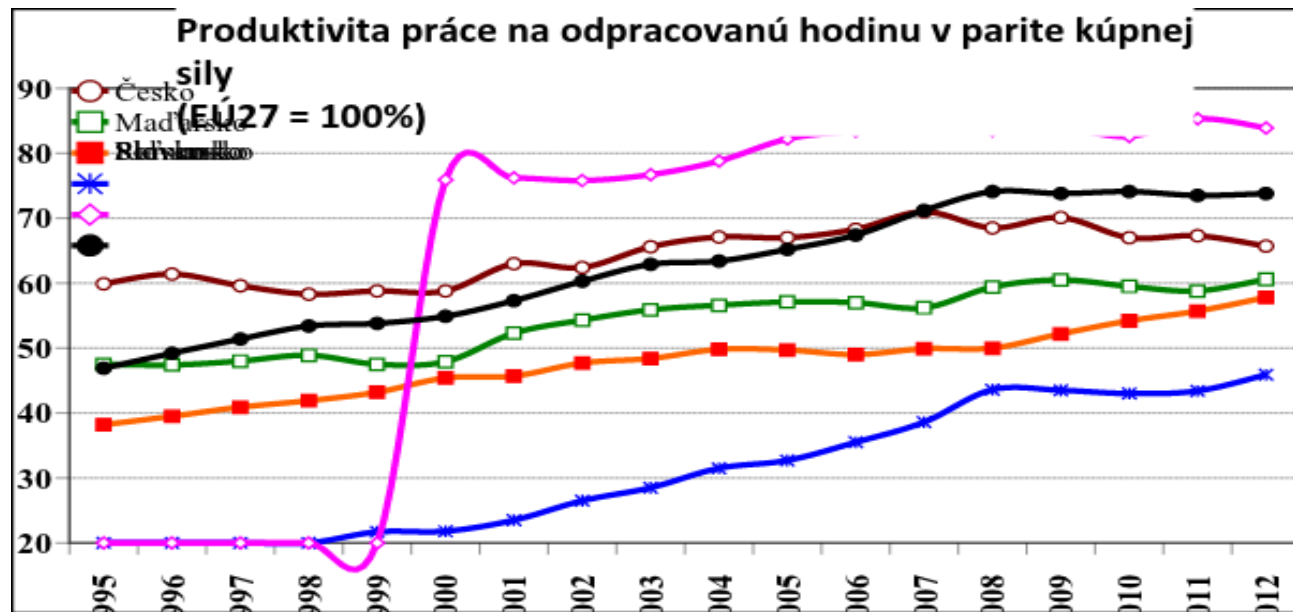
Zahraničné investície boli pre Slovensko kľúčové

- Významný nárast otvorenosti nastal po roku 2005 v súvislosti s príchodom veľkých zahraničných investorov do sektorov automobilového priemyslu a spotrebnej elektroniky.
- V roku 2012 dosiahol podiel priamych zahraničných investícií (PZI) na celkovom hrubom domácom produkte (HDP) úroveň 59,5%.
- V rokoch 2006-2012 umiestnili zahraničné firmy na Slovensku v priemere 2 247 mil. eur PZI ročne, no **hodnota ich investícií do výskumu a vývoja v tom istom období činila len 19,7 mil. eur ročne, t. j. necelé jedno percento z celkového objemu, čoho dôsledkom je nízka miera rastu inovatívnosti slovenskej ekonomiky.**

Produktivita práce

- Firmám na Slovensku sa darilo dramaticky zvyšovať produktivitu práce.
- V období rokov 2003-2013 rástla v SR priemerným ročným tempom 4,7% (EÚ27 = 1,3%).

Dôsledky na štrukturálne charakteristiky slovenskej ekonomiky

- Slovensko má malú a extrémne otvorenú ekonomiku.
- Podiel slovenského HDP vzrástol v roku 2012 na 0,57% HDP EÚ27
- Podiel exportov tovarov a služieb na HDP narástol v rokoch 1995-2012 z 57,8% na 95,4%.
- Hlavným slovenským exportným trhom je Európska únia.
- Nevyhnutným dôsledkom malého rozmeru slovenskej ekonomiky je špecializácia na obmedzený počet odvetví a výrobkov.

Dôsledky na štrukturálne charakteristiky slovenskej ekonomiky

- V rokoch 1997-2012 bolo možné v slovenskom exporte sledovať jasný trend k špecializácii
- V roku 2012 tvorili vyše polovicu slovenského exportu len tri triedy produktov: *stroje, automobily a spotrebná elektronika*
- Ich podiel na celkovom exporte narástol v sledovanom období z 26% na 55%.
- Hlavné exportné odvetvia slovenského priemyslu sa zatiaľ vyznačujú vysokým stupňom medzispotreby a nízkym stupňom pridanej hodnoty

Bude tento vývoj pokračovať?

Dochádza k znižovaniu konkurencieschopnosti Slovenska

- Deficit v schopnosti produkovať inovácie.
- Vysoké ceny energetických vstupov a nadštandardné rešpektovanie ekologických požiadaviek obmedzujú konkurencieschopnosť slovenského priemyslu.
- Strácanie konkurenčnej výhody v oblasti pracovnej sily.
- Podľa publikácie Svetovej banky *Doing Business 2014* sa Slovensko v miere jednoduchosti podnikania umiestnilo na 49. mieste, pričom v roku 2006 sa v rovnakom rebríčku umiestnilo o 12 miest lepšie.

Dochádza k znižovaniu konkurencieschopnosti Slovenska

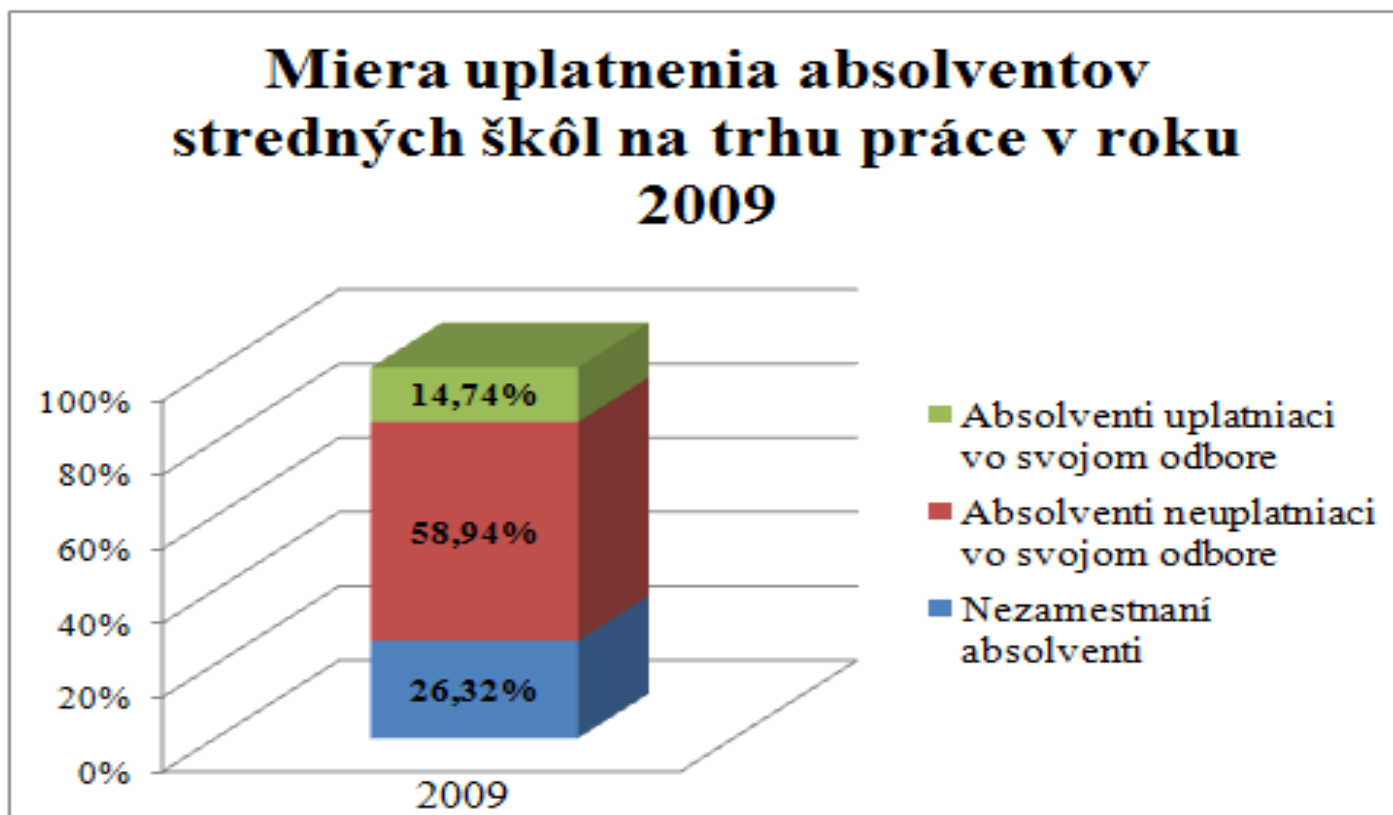
- Podľa Svetového ekonomického fóra sa Slovensko v rebríčku konkurencieschopnosti prepadá.
- Z výsledkov porovnania Global Competitiveness Index 2013-2014 vyplýva, že Slovensko dosiahlo v roku 2014 najhoršie historické umiestnenie: až 78. miesto. To predstavuje v rámci EÚ za Gréckom druhý najslabší potenciál konkurencieschopnosti.
- Na podnikanie dnes kladieme väčšie bariéry než napríklad v Poľsku, Estónsku, Litve, Slovinsku ale tiež v Arménsku či Gruzínsku.

Národný inovačný systém SR

- Komparatívna analýza výkonnosti národného inovačného systému (NIS) poukazuje na závažné a pretrvávajúce problémy v jeho výkonnosti v porovnaní s priemerom Európskej únie, ale aj s jeho hlavnými konkurentmi.
- V rozvoji NIS urobilo Slovensko od roku 2007 v relatívnom porovnaní len malý pokrok.
- Slovensko má veľmi zanedbaný a hlboko podfinancovaný systém podnikového výskumu a vývoja.

Miera uplatnenia absolventov stredných škôl na trhu práce

- Počet absolventov stredných škôl 2009 - 49 657

Minimálna mzda

- V posledných rokoch došlo aj k postupnému rastu minimálnej mzdy, čo sa odrazilo aj na náraste mzdových nákladov zamestnávateľov, ktorí za minimálnu mzdu zamestnávajú
- Medzi rokmi 2009 do 2014 vzrástla minimálna mesačná mzda z 295,50 eur na 352 eur, čo predstavuje nárast o vyše 19 %.

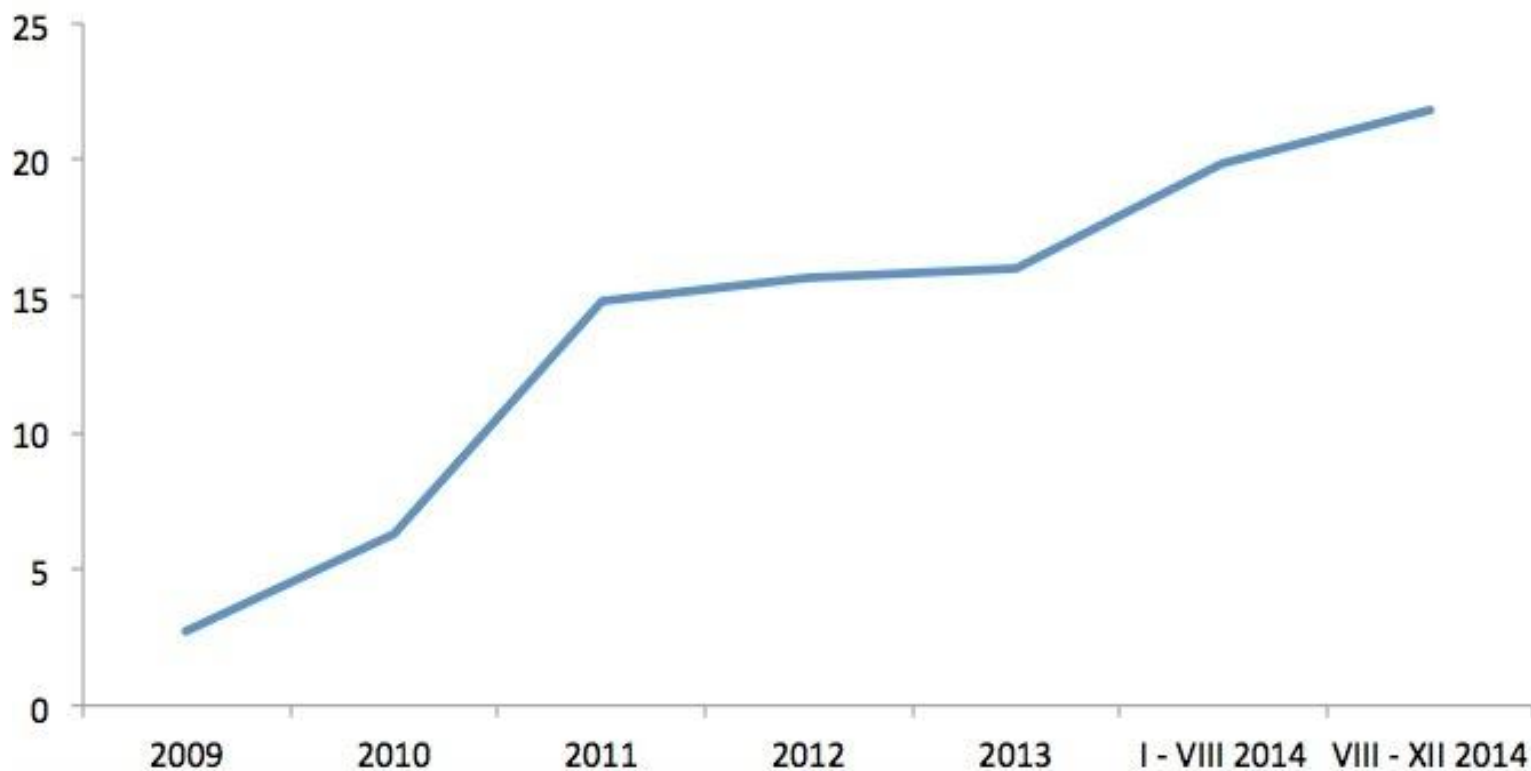
GEO/TIME	2009S1	2009S2	2010S1	2010S2	2011S1	2011S2	2012S1	2012S2	2013S1	2013S2	2014S1	2014S2
Czech Republic	297,67	309,10	302,19	311,39	319,22	328,61	310,23	312,01	318,08	308,30	309,91	309,62
Hungary	268,09	263,30	271,80	256,99	280,63	293,11	295,63	323,17	335,27	332,37	341,70	328,16
Poland	307,21	286,61	320,87	317,58	348,68	347,34	336,47	353,04	392,73	368,87	404,40	404,16
Slovakia	295,50	295,50	307,70	307,70	317,00	317,00	327,00	327,00	337,70	337,70	352,00	352,00

Koncové ceny elektrickej energie

- Podnikanie energeticky náročných priemyselných odvetví na Slovensku výrazne komplikuje koncová cena elektriny, ktorá je v porovnaní voči iným krajinám EÚ vysoko nadpriemerná.
- Príčinou vyšších cien elektrickej energie na Slovensku sú regulované (nekomoditné) položky koncovej ceny elektriny.
- Spomedzi regulovaných položiek je najproblematickejšou tarifa za prevádzkovanie systému, ktorá v období 2009 – 2014 narástla z ceny 2,72 EUR/MWh na aktuálnych 21,82 EUR/MWh, čo predstavuje viac ako 8-násobné zdraženie

Vývoj tarify za prevádzkovanie systému (EUR/MWh)

Tarifa za prevádzkovanie systému (EUR/MWh)

Objem výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie

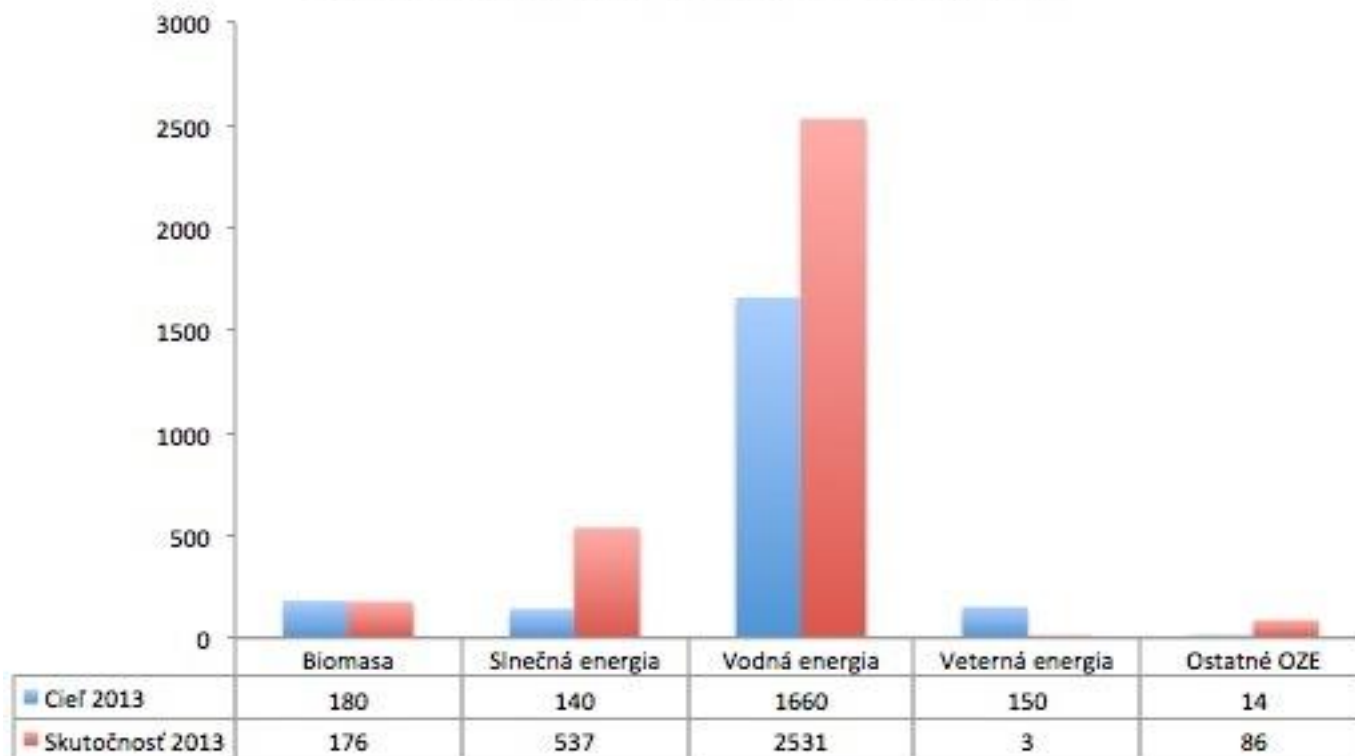
- Rast objemu výroby elektriny z OZE bol v období do konca roka 2013 významne vyšší, než aký si SR záväzne naplánovala vo svojom Národnom akčnom pláne pre OZE.
- K 31.12.2013 Reálny objem výroby elektriny z OZE prevýšil plán o 30,8 % (skutočný inštalovaný výkon zdrojov OZE prekročil plán až o 55,5 %)
- Prekročenie plánu vytvára vhodnú príležitosť na zastavenie inštalácií nových OZE v existujúcej schéme podpory a definovanie novej schémy.

Energeticky náročný priemysel- koncové ceny elektrickej energie

- Z porovnania vybranej skupiny krajín (Nemecko, Česká republika, Slovensko) vyplýva, že energeticky náročný priemysel na Slovensku znáša najvyššie náklady na zabezpečenie dodávky elektriny – tzn. najvyššie ceny regulovaných komponentov koncovej ceny.
- Koncovú cenu elektriny pre priemysel v slovenských podmienkach zdražuje predovšetkým finančne nákladná schéma podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (OZE) a kombinovanou výrobou (KVET), do ktorej prispievajú cez koncovú spotrebu elektriny aj priemyselní odberatelia.
- Podpora OZE a KVET je vyvolaná politicko-spoločenskou požiadavkou, ktorá pre Slovenskú republiku vyplýva z členstva v EÚ, a nie požiadavkou pre ekonomické a technické zabezpečenie fungovania trhu s elektrinou.

Porovnanie cieľov pre OZE a skutočnosti k 31.12.2013

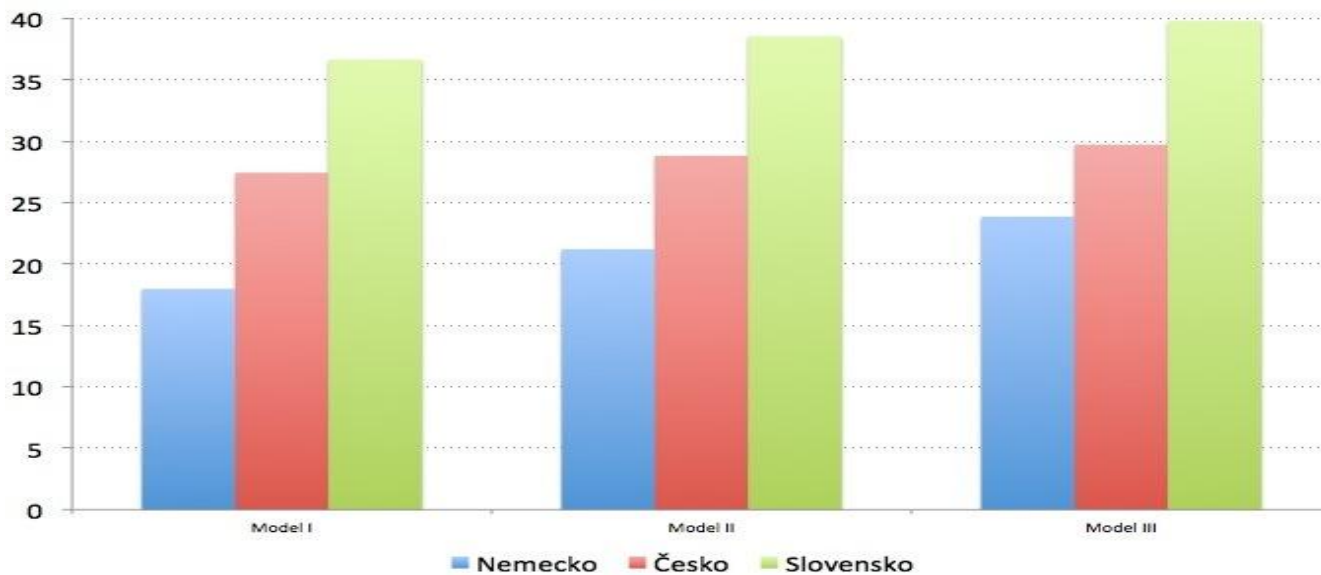
Inštalovaný výkon zdrojov OZE (MW)

Porovnanie regulovanej časti koncovej ceny v modelových situáciách

	Model I	Model II	Model III
Miesto pripojenia	Prenosová sústava	Prenosová sústava	Prenosová sústava
Rezervovaná kapacita	275 MW	150 MW	100 MW
Teoretické ročné využitie maxima	8.600h	6.000h	5.000h
Spotreba pri teoretickom ročnom využití maxima	2.365 GWh	900 GWh	500 GWh

Porovnanie ceny regulovanej (nekomoditnej) časti koncovej ceny (EUR/MWh)

Aké sú najväčšie problémy podnikateľského sektora

Čo najviac bráni rastu firmy, ktorý by sa prejavil aj prijatím vyššieho počtu zamestnancov? (prieskum PAS a INEKO, 2013)

Ďakujem za pozornosť